

Scénář k rozhlasové reportáži – ZŠ J.G. Jarkovského

Jan Sláma

Jan Sláma, narozený ve Vraňanech, byl takovým dárečkem pro své rodiče. Narodil se totiž 24.12.1929. V dětství hrával fotbal, například za Spartu. Pak se s rodinou přestěhovali do Nové Vsi a následně pak do Prahy. V roce 1939 začala druhá světová válka a Česko bylo postupně obsazováno Němci. Že by se jich ale pan Sláma bál? To se říct nedá.

„A já sem jednou jel v tramvaji a vono tam jelo asi šest těch Hitlerjugend. Křičeli a já sem vycházel z tramvaje a jednoho sem nakop [smích]. Já jsem ho nakop a teď oni se po mně vrhli. To bylo na stanici a já jsem vyskočil z tramvaje a utíkal jsem pryč jo. Nakonec mě nechytli tedy.“

Zkušenosti s německými vojáky ale nebyly ojedinělé a dotýkaly se každodenního života obyčejných lidí. Strach a nejistota se postupně stávaly běžnou součástí života ve městě. Právě takovou atmosféru zachycuje následující vyprávění.

„V ulici byly tanky německý a my jsme jednou, vpadli Němci, my jsme byli všecy v krytech. To byly takový sklepy velký a tam byla taková místnost a tam byl celej dům tam vlastně byl. A voni nás přivedli před dům, tam stály tanky a něco tam na nás řvali, pak nás zase poslali zpátky do baráku, tak jsme šli zpátky do baráku. A pak druhej den tam někdo střílel.“

Ne všechny události však skončily bez následků a některé z nich měly tragický dopad. Okupace znamenala nejen omezení svobody, ale i přímé ohrožení lidských životů. I krátké svědectví může ukázat krutost tehdejší doby.

„Vyvedli ven, přes ulici byl takovej parčík a tam jich dvanáct zastřelili.“

Válka však nezasahovala pouze prostřednictvím vojáků v ulicích, ale také z nebe. Bombardování přinášelo chaos, strach a zkázu, které zasahovaly celé čtvrti. Na jeden z těchto okamžiků pan Sláma dodnes vzpomíná.

„Já sem šel do pojišťovny na Karlovo náměstí, byl sem jak je tam ten park sem tam šel, a najednou strašný rány, a to Američani bombardovali tu Prahu jo. Tam kousek jsou Emauzy, ne, a voni na ty Emauzy spustili bomby a na tom Karláku do prvního domu spadla taky bomba.“

Součástí každodenní reality okupace byl také německý jazyk, který zazníval na ulicích a ve všech situacích spojených s vojáky a úřady. Jeho přítomnost připomínala moc a autoritu okupantů.

„Nejhorší byl třicátý devátý rok, když přišli Němci, to byla katastrofa. Protože my jsme se museli učit německy ve škole.“

Přestože se později pan Sláma stal radistou u československého námořnictva a na svých cestách po mořích celého světa, zažil mnoho velmi nebezpečných situací, na své zážitky z dětství nikdy nezapomněl. Jeho příběh nám připomíná, že válka není jen součástí učebnic, ale skutečným životem obyčejných lidí. Vzpomínky Jana Slámy jsou důkazem odvahy, strachu i síly přežít dobu, na kterou se nesmí zapomenout.